

Redacția și Administrația:

Budapesta, VIII., József-körút 18.

Aci sunt a se trimite tot felul de scrisori, cereri și bani.

ADEVÉRUL**(GLASUL POPORULUI)**

ABONAMENTUL:

Pe 1 an . . . 1 coroană

Pe 1/2 an . . . 50 fileri

Un număr singur 10 fileri

— Apare tot la prima. —

Organul partidului socialdemocrat din Ungaria.

*

Foaie politică pentru poporul muncitor român.

Editor: Partida socialdemocrată.

Redactor responsabil: AUREL CRISTEA.

Cătră poporul din Ungaria!

Regele a disolvat corpurile legiuitoare (Dicta); mandatele ablegaților au încetat de fi. Peste câte-va săptămâni vor fi în toată țara alegeri noi, să vor alege din nou ablegații de către cetățenii cari au drept de vot.

În fie-care țară culturală și adevărat constituțională, de mult s'a recunoscut că dreptul cel mai sfânt, este dreptul de vot la alegerile corpurilor legiuitoare (casa țerei).

Acest moment este o sărbătoare, în care fie-cine își exprimă voința sa în privința cărmuirii țerei întregi, în care țară este încărcat cu dări de bani și sânge. Fie-cine simțeste importanța această și fie-cine cunoaște voința sa. La asemenea cazuri cu cea mai mare seriozitate să ducă înaintea urnei, că cu convingerea sa să aducă ideile sale la îndeplinire. În asemenea cazuri, la astfel de alegeri, voința țerei întregi iese învingătoare din urnă.

Alegerile Ungariei nu s'au putut număra între aceste alegeri, dar nici între acele în care alegătorul ar avea dreptul de a-și exprima voința sa proprie. Dar contrariul. Dacă este ceva care poate să nimicească convingerea cetățeanului, dacă este ceva, care poate să doboare până la cel mai jos nivel drepturile constituției — atunci acest ceva sunt alegerile Ungare.

Alegerile Ungare nu sunt exprimarea poporului. Aceste alegeri sunt exprimarea negoțului de suflete, a vicleniei, a înșelătoriei celei mai murdare și a concurenței

pentru mandatele de deputat. Alegerile Ungare nu sunt exprimarea dreptului de vot, dar sunt exprimarea papricășului, a vinului, a berei și a jandarilor cari înconjură pe președintele de alegere. Unul abuzează cu papricășul și rachiu, celalt cu brutalitate și cu împășcături.

Astfel au fost până acum toate alegerile din Ungaria și tot așa vor fi cele din luna asta. De vină este, că pe când toate țările culturale, chiar și în mult batjocorita Austrie are poporul întreg drept de vot. La noi însă numai o mică minoritate are drept de vot. Milioanele poporului sunt escluse dela urnă, dela vot. Nouă sute de mii de oameni au dreptul de a hotări asupra soartei a douăzeci milioane de oameni — asta este strigătul nedreptății în care celelalte nedreptăți, precum este corupția, botjocorirea și apăsarea să perd în cumpărarea această de suflete . . .

Alegerile de față să fac sub devise mincinoase. Să zice că aceste alegeri sunt lupta pentru apărarea constituției.

Lupta care de două ani continuă între partidele opoziției și partidul guvernamental a ajuns acolo, că unul pe celalt să acuză că au rănit constituția. Acusa această este cea mai mare care să poate face unui partid politic. Dar acum încă nu are greutatea cuvenită. Dar nu pentru aceea, că guvernul nu ar fi comis toate acele cu care este acuzat de către opoziție. Noi știm că le-a comis. Dar pentru aceea, pentru-că tocmai aceea constituție pe care

guvernul a batjocorit-o, nu are greutatea cuvenită.

Poporul Ungariei nu are constituție, numai aleșii Ungariei o au: membrii clasei stăpânitoare o au. De aceea sunt devisele opoziției minciuni, cu care ei caut să iee în apărare constituția, pentru-că pentru adevărata constituție nu fac nimic, numai drepturile lor le iau în apărare. Dar și de aceea este mineiună declarațiunea partidului guvernamental că el ar cinști constituția, dar nu că nu o cinstește, dar chiar drepturile clasei lor le calc în picioare în interesul lor propriu.

Partidele politice-parlamentare nici una nu are dreptul de a se lăuda cu dreptul constituției, pentru-că în interesul constituției nici una din ele nu a făcut până acum nimic.

Un singur partid este în Ungaria, care de zece de ani, mai cu seamă în timpul crizei din urmă, a dat dovezi puternice pentru înființarea adevăratei constituții și acest partid este: *partidul socialdemocrat*.

Partidul socialdemocrat luptă contra tuturor partidelor. Lupta acestui partid este una contra tuturor celorlalte, pentru-că principiile lui îl despărțesc de toate celelalte partide. *Partidul socialdemocrat este partidul poporului; ținta acestui partid este mântuirea poporului din lanțurile apăsării economice.* Principiul acestui partid este lupta de clasă: a scoate poporul din întunecime, a-l organiza și a-i arăta calea pe care să-și pretindă drepturile. Ținta partidului socialdemocrat este: Lupta po-

Dialog între tată și fiu.

— Tată, ce fel de case sunt astea?
— Asta este o fabrică de cărămizi, copilul meu.
— A cui este fabrica această, tată?
— A mea este, copilul meu.
— Și grămezile aceste de cărămizi, tot ale tale sunt, tată?
— Da, fie care dărăb de cărămidă, este al meu.
— Multă vreme a fost de nevoie până s'au făcut toate aceste cărămizi? Tu singur le-ai făcut, tată?
— Nu, oamenii aceia, cari lucrează acolo, le-au făcut pentru mine.
— Și oamenii aceia sunt ai tăi?
— Nu, copilul meu, aceștia sunt muncitori liberi! Nimeni nu are dreptul de a pune pe semenii săi, proprietatea lui, căci acest lucru ar fi robie.
— Ce este robul, tată?
— Un rob, copilul meu, este un om care toată viața lui, lucrează pentru altul, și nu capătă alt decât hrană și îmbrăcăminte.
— Dacă un rob se îmbolnăvește, cine plătește pe medic?
— Proprietarul îl plătește, pentru-că pe seama lui ar fi daună mare dacă ar muri vre unul dintre robii.
— Pentru ce lucrează oamenii aceștia

muncă așa grea? Au ei bucurie când împing cocile aceste încărcate cu cărămizi?
— Nu cred că au bucurie, dar dacă nu fac acest lucru, atunci nu au ce mânca.
— Sunt avuți oamenii aceștia, tată?
— Nu, copilul meu, ei sunt săraci.
— Au și ei îmbrăcăminte caldă iarna și merg și ei pe malurile mării, când este căldură mare?
— Nu, ei foarte mult trebuie să lucreze, dacă voese să trăiască.
— Au oamenii aceștia o soartă mai bună decât robii?
— De sigur, copilul meu, ei sunt oameni liberi, cari nu sunt nevoiți a lucra pentru mine, dacă nu voese. Pot să se ducă, dacă așa le place.
— Dacă ei se duc, atunci ei numai trebuie să lucreze?
— Cum de nu, să înțelege că atunci ei trebuie să lucreze la un altul.
— Capăta ei dela altul mai mult, decât au de nevoie pentru traiul lor?
— Nu cred.
— Apoi pentru ce le este lor mai bine, decât robilor?
— Pentru că sunt liberi și dispun de voința lor.
— Dacă ei sunt bolnavi (betegi), tu trebuie să plătești medicul?
— Ce-mi pasă mie de boala lor? Ei singuri plătesc pe medic.

— Le dai tu ceva, dacă ei să duc dela tine?
— Nu le dau nimic. Cel mai rău lucru este, că trebuie să caut alți muncitori în locul lor, dar găsesse în totdeauna astfel de oameni, după placul meu.
— Apoi tu nici nu trebuie să ai grije de ei, ca când ar fi robii tăi?
— Nu. Asta-i adevărat.
— Spunemi tată, pentru ce o au ei mai bine decât robii?
— Nu mă întreba atâtea prostii, copilul meu.
— Spune-mi tată, din ce să fac cărămidile?
— Din pământ, copilul meu.
— Tu ai făcut pământul, tată?
— Nu. Dumnezeu l'a făcut.
— Pentru tine l'a făcut Dumnezeu?
— Nu. Eu am cumpărat pământul.
— Dela Dumnezeu l'ai cumpărat?
— Nu. Dela un Domn.
— Domnul acela, dela Dumnezeu l'ai cumpărat?
— Nu. Eu cred că și el l'a cumpărat dela un alt Domn.
— Dar primul Domn, dela cine au cumpărat pământul, dela Dumnezeu l'ai cumpărat?
— Nu, nu cred.
— Dar cum a ajuns la el?

porului pentru popor — mintuirea poporului prin popor. Să'nțelege, că cu acest program, cu aceste principii și cu această luptă rămâne răzimat pe sine și să găsească în contră cu toate celelalte partide, care nu'l urmează pe această cale, pentru că celelalte partide nu lupt pentru drepturile poporului, ci din contră pentru clasa lor, a cărei devisa este apăsarea și asuprirea poporului.

Partidul socialdemocrat este despărțit de toate partidele. Dar această despărțire nu înseamnă slăbiciune, ci din contră putere. *Nu cunoaște pactare, tocmeală, depărtare de principii — numai un lucru cunoaște și acest lucru este luptă!* Luptă, luptă crâncenă în contra tuturor acelor cari stau în potriva prosperărei. Cu puteri înzecite luptă contra guvernului; cu cea mai mare scârbă arată murdăriile partidelor opoziționale. Toate batjocoririle, apăsările, asupririle dă creștere aripelor acestui partid, ai cărui membrii cu cea mai mare bucurie și sinceritate luptă pentru drepturile poporului muncitor.

Disolvarea corpurilor legiuitoare de acum vor rămâne ca suvenir în lupta partidului socialdemocrat.

De oare-ce săptămânile de miere în care să încheiau pacturi au trecut și guvernul și-a arătat socotelile: sporirea armatei (cătâniei), mărirea listei civile — o parte a opoziției s'a apucat la luptă. S'a început obstrucția, țara a devenit în stare de ex-lex din care nu a fost scăpare.

Și ce s'a întâmplat?

În ultimul moment a vrut să capituleze! Atunci partidul socialdemocrat a pretins dela opoziție ca să nu lase guvernul din strâmtoare până nu făgăduiește categoric că va da țerei o adevărată constituție. Opoziția în loc să facă acest lucru și-a pus devisa de a lupta pentru „aspirațiunii naționale” și nici prin gând nu-i a trecut că poporul are nevoie de o odevărată constituție. Și în acești doi ani din urmă ce s'a întâmplat? Au votat sporirea cătanelor și mărirea listei civile, dar pentru popor nu au făcut nimic. La sfârșit a venit guvernul, care a pus mâna pe singura garanție a opoziției, pe statutele Dietei și a disolvat parlamentul în timp de ex-lex și acum sunt alegeri de ex-lex.

Acești doi ani au arătat neputința parlamentarismului magyar.

Guvernul fără mijloace agresive s'a arătat neputincios, dar și opoziția a fost neputincioasă fără obstrucție și neputincioasă a fost cu obstrucție. Frica de popor și asuprirea poporului i-a oprit în stânga și în dreapta, la sfârșit au adus parlamentul înaintea falimentului.

Incurcarea este acum întrecută. La dreapta, un partid care pentru mandate de deputat este la toate de căpătat. La stânga, opoziția unită, tot felul de partide la olaltă, cari s'au unit din disperare, din neputință. Și acum îi conduce politica pentru mandat, precum și până acum au fost conduși de acest lucru.

Pentru mandat și-au schimbat principiile, pentru mandat și-au părăsit partidele, au intrat în alte partide și pentru mandat să silească prosti poporul, cu făgădueli voese să'l prindă și apoi să nu să țină nici odată de făgăduelile făcute.

Pentru partidul socialdemocrat nu există deosebire între partidul guvernamental și opoziția unită. Care din aceste partide a făcut ceva pentru popor? *Nici una!* Dar aspirațiunile lor contra poporului le-au adus uniți la îndeplinire, în prietenie și frăție. Când este vorba despre popor, atunci nu există deosebire între ei, și cu cea mai mare îndrăzneală a răspuns opoziția unită că ea să mulțamește cu aceea reformă do vot pe care a promis-o Ștefan Tisa! Să înțelege că înaintea poporului să numesc de aderenți ai votului universal, ei de o mie de ori au avut ocazie de a aduce acest lucru la îndeplinire, dar s'au ferit de el. *Ei au teamă de popor, să tem de adevărată constituție, să tem că perd drepturile lor, cărmulirea de clasă.* Cu un asemenea partid guvernamental și cu o asemenea opoziție să'nțelege că a trebuit să vie falimentul parlamentului. Neputința a fost firma acestui parlament — nimicirea statutului de muncă, ceartă și bătaie a fost sfârșitul.

Partidul socialdemocrat cu liniște să uită la acest sfârșit, cu ani înainte a enunțat că parlamentul la acest sfârșit va veni.

Și acum? Unde este deslegarea? Oare

alegerile de acum o va aduce? Nu. Noua Dietă numai decât sau în puțin timp va ajunge unde a fost. Fundamentul este cel vechiu — tremură, să mișcă, este slab — pe acest fundament nu să poate contrui nimic ce ar putea rămâne. Și sunt între aceste partide oameni cari voesc a schimba acest fundament putred? Sunt cari și-au pus de țintă a construi parlamentarismul adevărat?

Nu sunt!

Acum încep lupta pentru statutul Dietei. Opoziția luptă pentru hârtie, în loc să lupte pentru drepturi. Iar guvernul numai un lucru cunoaște, și acest lucru este nimicirea opoziției. Oare această luptă aduceva descurecarea? Nu. Totul va rămâne unde a fost, numai căți-va oameni noi vor ajunge în Dietă — asta este totul.

Nu numai partidul socialdemocrat este acela care este chemat a lupta pentru descurecare. Partidul socialdemocrat voeste să fondeze parlamentarismul adevărat. Drepturi pretinde pentru popor, poporului voeste să'i dea o odevărată constituție. Dreptul de vot să fie universal și apoi va fi sfârșitul asuprirei și al batjocoririi, pentru-că milioanele poporului nu să pot cumpăra. Să fie vot secret și apoi neputincioasă va fi orî-ce presiune, pentru-că atunci nu se va putea controla că cine cum a votat. Fie-cine care trăește și lucră în această țară să voteze după conștiința lui fără frică și fără a fi controlat de nimeni. Mai întâi de toate asta trebuie, că onoarea parlamentului să fie salvată.

Votul universal și secret este singurul mijloc pentru scăparea parlamentului de nimicire — totodată este și cea mai puternică armă a poporului în lupta de azi!

Votul universal va aduce o nouă viață în această țară. Va scăpa țara din aceste lupte nefolositoare și va da loc de alcătuire la ast-fel de legi, prin cari dreptul și puterea poporului se va mări. Singurul partid care cu seriozitate dorește aceasta, pe al cărui program sunt toate aceste scrise este: partidul socialdemocrat. Acest program nu este așa cum e programul partidelor celorlalte, acest program nu este program de ocaziune, care să facă numai efect, dar este un program pentru vecinicie pe care

— Eu cred, că și l'a însușit cumva.
— Dacă muncitorii și-ar însuși pământul, al lor ar fi?
— Lasă-mă odată în pace cu întrebările tale proaste.

— Tată, dacă nu ai avea fabrică de cărămizi, nici mașini, din ce ai trăi?
— Atunci ar trebui să lucră și eu.
— Ai lucra și la cărămizi?
— Să poate.
— Cum și-ar plăcea ție, dacă și tu ai căpăta numai de mâncat și băut, pentru facerea cărămizilor, și omul acela care și-a însușiat pământul, și-ar ține tot folosul pentru el singur?

— Atunci eu nu m'ași întreba cum îți place. Omul serac trebuie să lucră pentru alți, dacă voeste să trăiască.

— Dacă fabrica de cărămizi ar fi a acestor oameni, și atunci ar lucra ei pentru tine, tată?

— Să'nțelege că nu. Ei atunci ar lucra numai pe seama lor.

— Nu găsești că acest lucru este bun, că ael Domn și-a însușiat pământul ca să'l vândă ție, tată?

— Cum, copilul meu?

— Apoi dacă vre-un muncitor l'ar fi cumpărat și tu ar trebui să lucră numai pentru îmbrăcăminte și hrană!

— De aceia trebuie să mulțamești voi lui

Dumnezeu, că v'a dat un tată, care fără să lucră, duce gând pentru voi.

— Tată, și copiii muncitorilor trebuie să mulțamească lui Dumnezeu?

— Să'nțelege, ei trebuie să mulțamească lui Dumnezeu pentru că au ce munci.

— Spune-mi tată, munca este binefăcătoare?

— Să'nțelege că este binefăcătoare pentru omenire.

— Atunci pentru ce nu lucră și tu, tată? De ce nu tragi și tu cocile cele încăreate?

— Domnii nu trag nici odată cocile!

— Apoi cari sunt Domnii?

— Domnii sunt acei cari nu trebuie să lucră, Ei stau pe un pedestal mai înalt.

— Eu cred, că în țara noastră nu sunt oameni cari stau mai sus. Mie mi-a spus cine-va că fie-care om este egal.

— Cine și-a spus asta, copilul meu, de sigur că a fost un socialist.

— Spune-mi tată, învățătorul care ne învață în școală, este și el socialist? El zice că toți suntem copii lui Dumnezeu.

— Așa este, așa se învață în școală și în biserică.

— Tată, spune-mi, adevărat este că și muncitorii sunt copii lui Dumnezeu, ca și noi?

— Să'nțelege, că așa este.

— Tată, te-ai aduc aminte, când ne ai

adus, mie și lui Petru jucării? Eu am luat toate jucăriile și nu am vrut să dau lui Petru pe ale lui până nu mi-a dat ghiveciul lui cu flori. Tu atunci ai zis că eu sunt un copil neascultător și m'ai bătut.

— Da, imi aduc aminte.

— Ai avut atunci drept de m'ai bătut?

— Să'nțelege că am avut drept. Părinții au drept de ași bate copii, ca să nu devie răi. Jucăriile le-am adus pentru amândoi. Petru tot atât drept a avut la ele, precum ai avut și tu.

— Tată, eu cred că dacă muncitorii sunt copii lui Dumnezeu, cum suntem noi, atunci tu ești fratele lor și ei sunt frații tăi. Și dacă tu cu puterea ieși dela ei toate cărămizile și îți în proprietatea ta pământul, care nu este numai al tău, atunci tu faci așa precum am făcut eu cu Petru.

— Acum lasă-mă în pace cu întrebările tale proaste.

— Spune-mi tată, nu te temi, că Dumnezeu și pe tine te va numi de nedrept și te va pedepsi, pentru că tot pământul, caii, casele, mașinele, toate le îți numai pe seama ta?

— Cu întrebările tale proaste mă scoti încă din pace... Mărito, pune copilul acesta în pat. Me face de tot nebun cu întrebările lui copilărești.

sunt alcătuite ideile socialdemocrate și pentru care acest partid luptă fără odihnă.

Programul pe larg al partidului socialdemocrat este următorul:

1. Votul universal, direct și secret pentru toți supușii Ungariei, cari au trecut vîrsta de 20 ani, fără deosebire de sex, religie și rasă. Votare secretă în fie-care comună. Reprezentare proporțională. Fie-care alegător poate să fie ales. Fixarea tuturor alegerilor și votărilor în zilele legale de odihnă. Alegerile pentru Dietă, comitat și comună să se facă la fie-care două ani.

2. Desființarea casei magnaților. Facerea de legi pentru schimbarea ministerelor și de a disolva și propaga toate corpurile alese, prin popor.

3. O întinsă descentralizare și autonomie de stat, comitat și comună. Electivitatea tuturor funcționarilor. Ori-ce moștenire de rang și funcție să fie desființată.

4. Pentru toate națiunile din țară drepturi egale.

5. Desființarea armatei (cătăniei) permanente. Prefacerea armatei în națiune înarmată. În cazuri de război sau pace hotărârile să fie aduse prin parlamentul popular. Neînțelegeri internaționale să fie aduse înaintea unui juriu ales pentru acest scop.

6. Toate legile sau ordonanțele cari mărginesc dreptul de agitare să fie desființate, libertatea nemărginită de presă și de întrunire să fie garantată.

7. Ori-ce societate sau reuniune să fie considerată ca asociațiune privată. Bani publici să nu fie întrebuințați pentru scopuri religioase. Proprietățile religioase să fie confiscate și încorporate în averea publică. Aceste proprietăți să se dea în arendă sindicatelor de muncitori și venitul să se întrebuințeze numai pentru scopuri culturale.

8. Întreținerea școlilor publice de către Stat. Desființarea școlilor confesionale. Desființarea învățămîntului religios în școlile publice. În școlile elementare și publice învățămînt gratuit, integral și obligatoriu, în școli mai înalte numai pentru acei cari prin silință devin demni pentru acest lucru.

9. Egalizarea condițiilor juridice și politice ale femeilor cu ale bărbaților. Egalizarea tuturor condițiilor ale copiilor nelegitimi cu ale copiilor legitimi. Aziluri pentru copii părăsiți, întreținute de Stat. Inlesnire pentru încheierea de cununii.

10. Electivitatea magistraturei. Taxe proporționale cu importanța bănească a proceselor. Despăgubirea celor osindiți pe nedrept, precum și celor arestați fără vină.

11. Desființarea dreptului de pedeapsă a autorităților comunale.

12. Instituțiunea sanitară să fie condusă de Stat. Doctor și medicamente gratuite. Inmormintare gratuită.

13. Impozitul treptat progresiv asupra veniturilor — luându-se în seamă felul venitului și mărimea lui — și asupra moștenirilor, luându-se în seamă felul și mărimea pentru a face față cheltuelor publice. Desființarea dărilor directe. Venitul absolut trebuind pentru trații să fie scutit de ori-ce dare.

14. Desființarea proprietăților legate.

15. Întinderea progresivă a averii publice, păduri, băi, ocne, să devie avere publică.

16. Muncitorii agricoli și slujitorii să fie puși în egalitate cu drepturile muncitorilor industriali.

17. Desființarea cărților și certificateelor de muncă.

18. Pentru toți muncitorii asigurare în contra accidentelor și asigurarea pentru vremea bătrănețelor. Administrarea asigurărilor să fie compusă exclusiv numai din muncitori.

19. Fixarea zilei de muncă cel mult la 8 ore. Copii mai mici de 14 ani să nu fie primiți la muncă. Pentru femei

să fie oprita munca de noapte și astfel de muncă care este vătămătoare sănătății lor. Desființarea muncii de noapte, afară de acele industrii, cari prin natura lor — din pricina tehnicii sau al folosului public — cer muncă de noapte.

20. Repaus complet de Duminecă, adică de exact 36 ore, în toate ramurile de muncă, în comerț, industrie și agricultură.

21. Desființarea tuturor învoelilor în natură. Toate învoelile, atât în industrie cât și în agricultură să fie făcute în bani.

22. Desființarea lucrului cu bucața (acord) și plata muncii să se stabilească pe timp hotărît. Desființarea muncii de robot.

23. Instituțiunile publice precum este: iluminare, apa, canalizare, curățenie publică etc. să fie conduse de comună. Clădirea de case de locuit de către comună sau prin sindicate sprijinite de de ea, și închirierea acestor în astfel de mod ca chiria să nu fie mai mare decât suma pentru întreținerea lor. Inspectia acestor locuințe să fie prevăzută de comună.

24. Înființare de inspectorate de muncă în care inspectorate să fie aleși muncitori de ambele sexe. Legi pentru apărarea muncitorilor, prin cari acei cari comit abuzuri contra muncitorilor să fie pedepsiți. Înființarea de statistice stricte de muncă.

25. Răscumpărarea treptată a pământurilor particulare și acele alcăzămîntelor publice să formeze un domeniu inaleabil. Darea în arendă a acestor pământuri muncitorilor agricoli, preferindu-se sindicatele muncitorilor agricoli.

26. Dreptul de vînat și pescuit să fie al comunelor și de ele să fie condus.

Cu aceste pretinderi intră partidul socialdemocrat în luptă. Programul lui este

programul înaintării — pe toate căile. Nu cunoaște nimic ce-l ar opri. Luptă pentru toți acei cari sunt apăsăți și asupriți, luptă contra domniei de clasă, care nu are alt scop de cît apărarea clasei muncitoare. Scopul partidului socialdemocrat este mîntuirea poporului muncitor: în rîndurile poporului muncitor sunt toți acei cari prin mîna sau prin știință, fie-care econom, gazdă, muncitor pe care țara, capitalul, proprietatea mare îl apasă și-l nimiceste. Afară de domni cari posed capitalul și proprietatea mare, este interesul poporului întreg de a se strînge sub steagul socialdemocrației care îl va aduce la mîntuire, pentru-că socialdemocrația luptă pentru toți fără deosebire de sex, rasă sau religie — luptă într'un fel pentru toți.

Cortesii partidelor burgheze înarmați cu arme periculoase au început munca lor între alegători. Făgăduesc toate, făgăduesc drumuri de fer, micșorarea dărilor, începînd dela „aspirațiunile naționale“ până la votul universal.

De finit nu țin nimic. În loc de aceasta încep a tracta pe alegători cu papricaș și bătură, le plătesc taxe de coei și câte și mai câte.

Partidul socialdemocrat nu făgădueste poporului nimic, dar pretinde pentru popor și luptă pentru drepturile poporului.

Partidul socialdemocrat nu merge înaintea urnei cu sticlele de bere și cu butoalele de vin, dar adună poporul sub cîrțile de principii cari sunt scrise pe standardul lui. Nu cu minciuni și făgădueli, dar cu convingere, nu cu bani, dar cu voința de a face ceva pentru popor, să duce înaintea urnei de vot. Pe acei îi cheamă sub steagul său cari au simțit deja apăsarea, pe acei cari au recunoscut

deja minciunile partidelor burgheze și politica lor mincinoasă, pe acei cari ved că nu dela acele partide cari au adus parlamentul la faliment, pot aștepta mîntuire, dar dela ei singuri, din puterea lor proprie. Acei cari au recunoscut acest lucru, să se strîngă sub steagul pe care l'am desfășurat și cu puteri unite să intre în luptă cu strigătul:

Să trăiască votul universal!

Să trăiască partidul socialdemocrat!

Comitetul conducător al partidului socialdemocrat.

Candidații partidului.

În următoarele 132 de cercuri a pus partidul socialdemocrat candidați de deputați pentru casa țării:

Alsó-dabasi: Babina Géza.

Aleșd: dr. Goldner Adolf.

Anina: Tészársz Carol.

Apatini kerület: Malasits Géza.

Arad: Pelezéder Augustin.

Bács-Almás: Grünfeld Alexandru.

Baja: Kardoș Jakab.

Battonya: Józ Francisc.

Báránú: Ehrenfeld Adolf.

Bégaszentgyörgy: Schönher Josif.

Békés: Garbay Alexandru.

Békés-Gyula: Weltner Jakab.

Berettyouffalu: Ehrenfeld Adolf.

Bihar: dr. Sonnenwirth Lajos.

Brașov: Knaller Győző.

Cluj cercul I.: Buchinger Emanuil.

Cluj cercul II.: Weltner Jakab.

Csákvár: Pelezéder Augustin.

Ciákova: Kardoș Jakab.

Czegléd: Csizmadia Alexandru.

Dárda: Schwarz Ambrus.

Debretin cercul I.: Gál István.

Debretin cercul II.: Kardoș Jakab.

Debretin cercul III.: Nánassy Lajos.

Deés: Tatay Juliu.

Dorogi: Lakatos László.

Dunapataj: Hadabás János.

Dunavecse: Hadabás János.

Eger: Vanczák János.

Esztergom: Lakatos László.

Felvincz: Klein Jakab.

Füleki: Saly Andrei.

Fülöpszállás: Hadabás János.

Gödöllő: Va pune candidat organul din

Ujpest.

Gyoma: Csizmadia Alexandru.

Gyöngyös: dr. Goldner Adolf.

Gyöngyös-Pataj: dr. Goldner Adolf.

Győr: Klárik Francisc.

Györsziget: Klárik Francisc.

Halas: Garbay Alexandru.

Hódmezővásárhely: Garbay Alexandru.

Jászberény: Saly Andrei.

Kaposvár: Pelezéder Augustin.

Karczag: Farkas István.

Kassa: Bokányi Dezső.

Kecskemét: Klárik Francisc.

Kernyája: Csizmadia Alexandru.

Keszthely: Jócsák Kálmán.

Kiskunfélegyháza: Bokányi Dezső.

Kisineu: Ponta Petru.

Komárom: Weltner Jakab.

Körmend: Malasits Géza.

Kőszeg: Malasits Géza.

Kulpin: Kalmár Henrik.

Losonc: Dr. Goldner Adolf.

Lovrin: Kalmár Henrik.

Lugos: Buchinger Emanuil.

Makó: Garbai Alexandru.

Magyercseke: dr. Sonnenwirth Lajos.

Marosvásárhely: Saly Andrei.

Mezőkeresztes: Va pune candidat organul din Kassa.

Mármarosziget: Weltner Jakab.

Mezőtar: Csizmadia Alexandru.

Miskolc: Klárik Francisc.

Mónor: Barabás János.

Nagyatád: Pelezéder Augustin.

Nagyenyed: Klein Jakab.

Nagybacskelek: Tészársz Carol.

Nagy-Érd: Tatay Juliu.

Nagy-Károly: Jócsák Kálmán.

Nagylak: Jócsák Kálmán.

Jószashegy: Kriszt Zsigmond.
Nyiregyháza: Jósák Kálmán.
Pécska: Auerbach Gusztáv.
Oratea-Mare: Weltner Jakab.
Nagy-Zorlenec: Teszársz Carol.
Nagy-Szent-Miklós: Garbay Alexandru.
O-Becse: Malasits Géza.
O-Kanizsa: Schönherr Josif.
Olasz-Liszka: Va pune candidat organul din Kassa.

Oresháza: Farkas István.
Oravicza: Teszársz Carol.
Pápa: Klárik Francise.
Pécs: Bokányi Desideriu.
Pozsony: Bokányi Desideriu.
Ráczaalmas: Jósák Kálmán.
Ráczkove: Bauer Imre.
Sátor-Alja-Ujhely: Batiez Juliu.
Segesvár: Kneller Győző.
Siklós: Schwarz Ambrus.
Sopron: Buchinger Emanuil.
Szabadka cercul I.: Matos Jenő.
Szabadka cercul II.: Rády Alexandru.
Szarvas: Garbay Alexandru.
Szatmár: Nyisztor George.
Szegárd: Bauer Imre.
Selmeczbánya: Lakatos László.
Szabadka I. kerület: Német István.
Szeged: Jó Francise.
Székesfehérvár: Pintér Carol.
Szepsi-Szt.-György: Müller Juliu.
Szigetvár: Klárik Francise.
Szikszó: Va pune candidat organul din Kassa

Szolnok: Dr. Goldner Adolf.
Szombathely: Malasits Géza.
Szt. Anna: Kardoş Jakab.
Szucsány: Lakatos László.
Tápé: Va pune candidat organul din Sogedin.

Tafa: Ifj. Csákány János.
Timişoara: Buchinger Emanuil.
Tiszahát: Jósák Kálmán.
Töke-Terebes: Va pune candidat organul din Kassa.
Tordai: Klein Jakab.
Török-Kanizsa: Schönherr Josif.
Török-Szt.-Miklós: Farkas István.
Ujvidék: Kalmár Henrik.
Ungvár: Vanczák János.
Vaál Pelezéder Augustin.
Vác: Pelezéder Augustin.
Verbász: Kalmár Henrik.
Zenta: Buchinger Emanuil.
Zilah: Klein Jakab.
Zombor: Malasits Géza.
Zsombolya: Teszársz Carol.

Sus la muncă! Fie-care frate să-și țină de onoare a da votul său numai candidatului socialdemocrat. Dacă partidul nostru va eși învingător din aceste alegeri, atunci vom putea pretinde dreptul de vot pentru tot omul dela 20 ani în sus. *Sus la muncă! Să trăiască partidul socialdemocrat! Să trăiască candidații socialdemocrați!*

Răspândiți „Adevărul“ în toate părțile! Tot felul de scrisori, întrebări și cereri sunt de a se adresa: „Adevărul“, Budapesta, VIII., József-körut 13 sz.

Rășas.

Programul în Pecica.

Candidatul partidului socialdemocrat pentru cercul Pecica, fratele Auerbach Gustav a ținut în zilele de 15—19 Ianuarie în cercul Pecica adunări în care a desfășurat programul său ca candidat de deputat. În toate comunele a fost primit cu mare bucurie. Vorbirile lui au fost de multe ori întrerupte cu strigăte de să trăiască. În comuna Semlac a ținut programul la oaltă cu candidatul opoziției groful Dessewffy Aurel, care când a auzit că candidatul socialdemocrat este de față și voește să țină programul său, a fugit din comună. După aceea fratele Auerbach a ținut vorbirea de program care cu mare bucurie a fost primit. Toți frații au făgăduit că vor da votul pentru fratele Auerbach. În comuna Macia notarul nu a voit

ingăduie ținerea programului, pe acest omn notar fratele Auerbach l'a învâțat cum trebuie să se țină de lege, căci legea nu interzice ținerea programului. După aceea fratele Auerbach a desfășurat programul care cu mare bucurie a fost primit de frații din Macia. În tot cercul fratele Auerbach a fost primit cu mare bucurie.

Programul în Kișineu.

Fratele Petru Ponta, candidatul partidului nostru a ținut în 16 Ianuarie în Kișineu programul, care a fost ascultat de peste 1200 de frați. Vorbirea fratelui Ponta a fost de multe ori întreruptă de strigăte să trăiască. Fratele Ponta a arătat în vorbirea sa, cât sunt de neputincioase partidele burgheze, și a dovedit că numai partida socialdemocrată este aceea care luptă pentru drepturile poporului.

La sfârșit fratele Ponta încheie cu: să trăiască socialdemocrația, la care frații au răspuns: Să trăiască Ponta Petru candidatul socialdemocrat.

Atent!!!

Rugăm pe frații cari au rămas înapoi cu achitarea abonamentului ca să plătească cât mai în grabă, căci altfel suntem siliți a sista foaia. Administrațiunea.

Cătră abonenții „Adevărului!“

Am fost atacați, și asupriți atât din partea *stăpînirii* că și din partea preoților. Am fost condamnați și la *temniță*. Cu un cuvânt am rădat, am suferit multe și vom mai suferi multe pentru-că scriem „*Adevărul*“.

Nu avem ajutor dela guvern, nici dela popi dar nici nu cerem dela ei. Nu cerem ca să ne partinească, pentru-că știm, căci dacă ei ne-ar da ceva, ar trebui să le facem în schimb ceva serviciu.

Dar fiindcă interesul burghez capitalist, este cu totul alt interes, cu totul deosebit de interesul *poporului*.

Ne despărțim și purtăm un *războiu de clasă*. De acesta războiu are lipă *progresul omenirii*.

Știm aceia, că nu flori ei spini ne este răsplata totuși luptam cu energie, cu în-sufletire pentru viitorul mai bun al *copiilor noștri*. O facem din datorință, o facem ca nepoții să nu ne verse lacrimi cu blăstămuri la căpătâiu, când va veni timpul ca să *murim*.

Mergem pe calea apucată înainte respectând legile *constituționale*, dar luat sub critică dreaptă coșurile care le fac contra noastră și ne punem într-o poziție apărătoare.

Pentru asta am temcit presa noastră „*Adevărul*“, care apare acum în fiecare lună odată și costă la an 1 coroană.

Cătră voi ne întoarcem frați *români* țărani, ca să sprijiniți foaia să abonați foaia noastră, că asta foaie este foaia voastră, este a noastră a proletarilor cari luera *ziua și noaptea* la câmp, în fabrici, în oene și în tot locul.

Fiecare muncitor care are simți și nu-i amurșit simțul în el, *ăboneze foaia „Adevărul“*, care poartă lumina și care cuprinde într'însa *dreptate nefalsificată*.

Nu avem lipsă de abonamentul popilor cari *lăteze întunecimea*.

Noi la popor apelăm, la care poartă opinia, care luera.

Pentru interesul muncitorului o faenta foaia de aceea e *asa lesne numai 1 coroană la an*.

Fiecare muncitor sa aboneze foaia noastră „*Adevărul*“, arătând că și el duce o o *cărămidă* la acel *mare zid* al societății celei noastre.

Înainte, numai înainte!

Rugăm pe frații aceia cari voesc să capete răspuns, să alătore în scrisoare o marcă (șteampă), căci altcum numai în poșta redacției vor căpăta răspuns.

Cronica.

— **Revoluție în Rusia.** În Rusia s'au pus peste 200.000 muncitori în grevă. Ei pretind îmbunătățirea stărei economice și drepturi politice. Muncitorii în cap cu părintele Gapon au mers spre palatul țarului ca să deo țarului rugările muncitorimei, în drum au fost opriți și măcelăriți. Telegrama care ne sosese de acolo spun că peste 2000 sunt morți și 4000 răniți. Starea de asediu s'a pronunțat. Să zice că Rusia să află în ajunul revoluției.

— **Ajutorarea țăranilor din România.** În cursul săptămânii trecute a distribuit ministrul român de interne țăranilor lipsiți de hrană 1101 vagoane de porumb (cucuruz), cumpărat din Rusia și din La Plata. La noi în Ungaria nu să găsește ministru care s'ar gândi la așa ceva. La noi țăranimea poate să moară de foame.

— **Grevă oriașă.** La unele mine de cărbuni din Germania muncitorii s'au pus în grevă. Numărul greviștilor să urcă până acum la 80.000. Greva crește din zi în zi și e teamă, că peste 200.000 va fi în curând numărul greviștilor.

— **Viață lungă.** În Brăila (România) a reposat de curând țăranul Radu Valeanu, care a implinit 112 ani. Bătrânul Valeanu a luerat până aproape în ziua morții ca ziler de rând cu tinerii.

— **Catastrofa înfloritoare.** Patru băcți în etate de 12—14 ani din comuna Torpa de lângă Tisa au mers în una din zilele trecute să se deo pe ghiiață pe riul Tisa. Deodată ghiiața s'a spart și toți 4 au căzut în apă și s'au înecat. Mai târziu au fost aflate cadavrele lor și duse la casa părintească. Când văduva Molnar și-a văzut ambii copii morți, a erupt în țipete deperate și în durerea nebună a murit și ea.

— **Căți Români au perit în războiul ruso-japonez.** Conform rapoartelor oficiale au murit până acum în războiul ruso-japonez 34 Români, dintre cari 19 sunt din Odessa și împrejurime, ceilalți 15 din Chișineu. Din cei 34 Români 14 erau în armata activă, iar 20 erau rezerviști. 25 din 34 erau soldați de rând, 9 aveau grade și între ei era și un căpitan Penescu. Dar numărul Românilor morți în războiul ruso-japonez e de sigur mult mai mare și nu să poate ști cu siguranță, decât după terminarea războiului. Numărul total al Românilor Basarabeni trimiși în războiu, asemenea nu e cunoscut, să crede că e de 1400 oameni.

— **Casă jefuită.** În zilele trecute niște făptuitori de rele până acum necunoscuți, au spart fereastra dela localul inspectoratului Băilor Ereulane și au dus casa Wertheimiană pe dealul Coronini, iar acolo au spart-o și au scos din ea banii, în sumă de 3.000 coroane.

— **Crimă din gelozie.** Flăcăul de 36 ani, Todor Zuza din Lupac (com. Caraș-Severin) a atacat pe stradă pe soția ferarului Mihail Doicean și a străpuns-o de 12 ori. Nefericita femeie a murit pe loc. Ucigașul a comis erima din gelozie, pentru-că femeia nu voia să-și înșele bărbatul cu el. Criminalul a fost predat procurorului din Lugoj.

Fraților! Lățiți „ADEVERUL“ prin toate părțile lumii. „ADEVERUL“ e, care duce lumina în întunec.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Mărfuri:

Cursul din 24 Ianuarie 1905.

per 50 chile

1904 grâu	— —	19.88	19.90
„ seacă	„	14.60	15.10
„ ovăș octobrie	— —	13.94	14.40
„ cucuruz	— —	15.40	15.60
„ grâu nou de toamnă	— —	—	—